

AUTOREFERAT

I. Imię i nazwisko: Magdalena Horodecka

II. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe:

2002: magister filologii polskiej,

Dyplom z wyróżnieniem, stopień uzyskany na Wydziale Filologiczno-Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego na podstawie rozprawy „*Duchem czując ciało. Romantyczne doświadczenie choroby w epistolografii Cypriana Norwida i jemu współczesnych*” .

Promotor: prof. dr hab. Zbigniew Majchrowski.

2004: magister socjologii,

stopień uzyskany na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego na podstawie rozprawy „Edukacja medialna w polskiej szkole średniej”.

Promotor: dr Beata Bykowska.

2007: doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa,

stopień uzyskany na Wydziale Filologiczno-Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego na podstawie rozprawy „*Sedno skryte pod powierzchnią. Strategie narracyjne w pisarstwie Ryszarda Kapuścińskiego*”. Praca oceniona z wyróżnieniem.

Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Książek-Czermińska

Recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Jarzębski, dr hab. Ewa Graczyk, prof. UG.

III. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

Okres: od 12 XII 2007 – nadal

(z przerwą na urlopy macierzyński i wychowawczy)

Instytucja: Uniwersytet Gdański
Instytut Filologii Polskiej,
Katedra Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej

Stanowisko: adiunkt

IV. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust.2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U.2016 r., poz.882 ze zm. w Dz.U. z 2016 r., poz. 1311.):

a. tytuł osiągnięcia naukowego:

Powiązany tematycznie cykl publikacji

**„Reprezentacje kulturowej Inności w reportażach literackich
przełomu XX i XXI wieku”**

b. publikacje wchodzące w skład osiągnięcia naukowego (kolejność odzwierciedla koncepcję cyklu):

1. Magdalena Horodecka, *Tłumaczenie kultur w tekstach reportażowych*, w: *Kultura w stanie przekładu: translatologia – komparatystyka – transkulturowość*, red. W. Bolecki, E. Kraskowska, z serii *Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej*, tom 91, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2012, s. 283-301.
2. Magdalena Horodecka, *Kulturowa historia reportażu. Od uniwersalizmu do relatywizmu kulturowego?*, w: *Kulturowa historia literatury*, z serii *Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej*, tom 94, red. A. Łebkowska, W. Bolecki, Warszawa 2015, s. 359-390.
3. Magdalena Horodecka, *Afekty i emocje w reportażu literackim. Perspektywa genologiczna i antropologiczna*, w: *Kultura afektu - afekty w kulturze. Humanistyka po*

- zwrocie afektywnym, red. R. Nycz, A. Łebkowska, A. Dauksza, seria *Nowa Humanistyka*, tom 19, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2015, s. 415-441.
4. Magdalena Horodecka, *Geograficzne kontinuum reprezentacji. Kaukaz Wojciecha Góreckiego*, w: *Geograficzne przestrzenie utekstowione*, red. E. Konończuk, E. Sidoruk, Białystok 2017 r., s. 235-260.
  5. Magdalena Horodecka, *Obraz kobiety rwandyjskiej we współczesnej literaturze reportażowej. Kapuściński, Hatzfeld, Tochman*, w: *Ex Africa semper aliquid novi. Tom III, Kobiety w Afryce*, red. Wyd. Muzeum Miejskie w Żorach i Polskie Towarzystwo Afrykanistyczne, Żory 2014. s. 229-249.
  6. Magdalena Horodecka, Ewa Nawrocka, *Odessa okiem bliskiego i dalekiego przybysza. Dwa obrazy miasta w tomie „Odessa transfer”. Reportaże z nad Morza Czarnego*, w: *Odessa w literaturach słowiańskich : studia / Odesa u slov'âns'kih literaturah : studii*, red. J. Ławski i N. Maliutina, seria: Colloquia Orientalia Bialostocensia, 21, Białystok 2016, s. 759-778.
  7. Magdalena Horodecka, *Reprezentacja etnograficzna w perspektywie postzależnościowej. „Cygan to Cygan” Lidii Ostalowskiej*, w: *Białe maski / szare twarze : ciało, pamięć, performatywność w perspektywie postzależnościowej*, pod red. E. Graczyk, M. Graban-Pomirskiej, M. Horodeckiej i M. Żółkoś, Universitas, Kraków 2015, s. 311-336.
  8. Magdalena Horodecka, *Z góry na pewno nie widać cierpienia. Romskie społeczności w Europie w reportażach „Cygan to Cygan” Lidii Ostalowskiej*, w: „Czas Kultury” nr 4/2016, s. 58-62. [12 punktów]
  9. Magdalena Horodecka, *Reportaż jako medium pamięci Innego. „Papusza” Angeliki Kuźniak*, w: „Tekstualia. Palimpsesty artystyczne, literackie, naukowe” nr 1/2017. [11 punktów]
  10. Magdalena Horodecka, *Reportaż jako międzykulturowa mediacja. „Marlene” Angeliki Kuźniak*, w: „Naukowy Przegląd Dziennikarski”, nr 2/2017. [5 punktów]
  11. Magdalena Horodecka, *Przekraczanie europocentryzmu. Wykluczenie etniczne Aborygenów w „Niewidzialnych” Mateusza Marczewskiego*, w: „Jednak Książki. Gdańskie Czasopismo Humanistyczne” nr 5/2016, s. 157-176.
  12. Magdalena Horodecka, *Monologowa forma reportażowa Swietłany Aleksijewicz. Reprezentacja bliskiego Innego w „Czasach secondhand”*, w: „Zagadnienia Rodzajów Literackich”, nr 2/2017. [14 punktów]

c. omówienie celu naukowego pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania:

Celem naukowym cyklu publikacji *Reprezentacje kulturowej Inności w reportażach literackich przełomu XX i XXI wieku* było ukazanie kulturoznawczego potencjału wpisanego w gatunek reportażowy, a zarazem poddanie go krytycznej refleksji. Wyeksponowanie kategorii reprezentacji ujawnia ważność dominującego w całym projekcie pytania o strategię i czynniki decydujące o tekstowym zapośredniczeniu wiedzy o Innym.

Szeroko analizowanej w literaturoznawstwie kategorii Innego używam w sytuacji obecności w tekście kulturowej odmienności bohatera reportażu i jego środowiska (punktem odniesienia jest tu kultura autora-reportera). Tekstową reprezentację tej kategorii tworzą aksjologiczne, prakseologiczne i epistemiczne poziomy opisu związane z oceną Innego (jawną lub ukrytą), skalą utożsamiania się z nim czy wreszcie strategiami poznania jego kultury (W. Burszta). Zapis kategorii (duża litera) nawiązuje do filozofii Emmanuela Lévinasa, do którego odwoływał się m.in. Ryszard Kapuściński w studium *Ten Inny*, wiążąc ten kontekst filozoficzny z koncepcją antropologizacji gatunku.

Pytanie o obraz Innego w reportażu stanowiło rodzaj punktu dojścia poprzedniego projektu badawczego (praca doktorska) poświęconego analizie strategii narracyjnych obecnych w prozie reportażowej Ryszarda Kapuścińskiego (obrona: 2007 rok). Przygotowując rozprawę do druku, zdecydowałam się napisać nowy, nieobecny w doktoracie rozdział poświęcony obrazowi Rosji w *Imperium*. Konieczne okazało się czytanie tego tekstu w perspektywie studiów postkolonialnych ze względu na szeroki rezonans artykułu M. Waldsteina *Observing Russia. A Postcolonial Reading of Ryszard Kapuściński's Account of Soviet and Post-Soviet Russia* ("Social Identities", 2002, vol.8, nr 3). Dyskusję na temat interpretacji Waldsteina w polskim literaturoznawstwie otworzyła monografia Marii Janion *Niesamowita Słowiańszczyzna. Fantazmaty literatury* (2006), po niej nastąpiły studia A. Chomiuk i P. Zajasa. Dlatego, w latach 2008/2009, kiedy przygotowywałam studium poświęcone *Imperium* Ryszarda Kapuścińskiego najważniejszym wyzwaniem było dla mnie już nie tyle zbadanie *Imperium* jako kolejnego w twórczości Kapuścińskiego wcielenia

formy reportażowej, ile analiza narracji w perspektywie toczącej się dyskusji o zasadność zarzutu orientalizacji Rosji w tym utworze. Próba rozstrzygnięcia słuszności tej tezy zwróciła moją uwagę na ważność badań nad reprezentacją Innego w reportażu, które nie miały w pierwszej dekadzie XXI wieku szerokiej tradycji w polskim literaturoznawstwie. Zrodziło to przekonanie o konieczności podjęcia nowatorskiego projektu badawczego, którego celem byłaby lektura reportażu przełomu XX i XXI wieku w perspektywie sposobów obrazowania kulturowej Inności. Jego pierwszą część stanowi więc rozdział opublikowany w mojej monografii autorskiej (*Zbieranie głosów. „Imperium”*, w: *Zbieranie głosów. Sztuka opowiadania Ryszarda Kapuścińskiego*, Gdańsk 2010, s. 245-300).

Inspiracje dla zaprezentowanego tu projektu badawczego stanowiły także zbiór *Kulturowa teoria literatury* (pod red. M. P. Markowskiego i R. Nycza) oraz *Poetyka kulturowa* S. Greenblata. Kluczowe okazało się tu zdefiniowanie literatury jako opowieści o literacko-kulturowych konstrukcjach poznawanych przedmiotów widzianych jako „wielowarstwowe konkrety” wpisane w ludzką historię i kulturę, a zarazem odzwierciedlających to, co wcześniej przeżyte i doświadczane przez podmiot (R. Nycz). Tak rozumiana literatura wymagała więc z jednej strony – profesjonalizacji dyskursu na jej temat, a zarazem – otwarcia na perspektywę badań transdyscyplinarnych, ujawniających powinowactwa przedmiotowe i problemowe literaturoznawstwa i innych obszarów badawczych (głównie nauk społecznych). Do interesującego mnie materiału literackiego bardzo dobrze przylegała także zaproponowana przez Greenblata kategoria *pośrednika* rozumiana jako szczególna rola narratora zmierzającego do skonstruowania wiarygodnego opisu kulturowego za pomocą licznych praktyk reprezentacyjnych wpisanych w dyskurs podróży. Te wyjściowe inspiracje metodologiczne rzecz jasna poszerzały się wraz z trwaniem projektu i dynamicznym, by nie rzec skokowym przyrostem publikacji związanych z rozwojem w światowej i polskiej teorii literatury takich metodologii jak studia postkolonialne i studia postzależnościowe, komparatystyka kulturowa czy studia kulturowe.

Wskazanie inspiracji jawi się jako kluczowe dla opisanego szczegółowych założeń projektu, które ewoluowały na ich fundamencie. Wymieńmy najważniejsze z nich. Celem pracy badawczej była – w odróżnieniu od projektu doktorskiego – próba opisu nie praktyk pisarskich jednego autora, ale deskrypcja wybranych projektów poznania Innego w reportażach literackich na przełomie XX i XXI wieku. Z tego

powodu wiele analiz ma charakter interpretacji w trybie studium przypadku (D.-H. Pageaux). Kolejnym celem była próba uchwycenia pewnych trendów w narratywizacji kulturowych doświadczeń reporterów, które pozwoliły dostrzec zarówno zjawiska trwale w reportażu poświęconemu kulturowej Inności, jak i ewolucję świadomości reporterów i jej wpływ na sposoby konstruowania opowieści o Innym.

Ze względu na wymienione wyżej cele o charakterze nomotetycznym i idiograficznym, w planowanym projekcie zakładałam zarówno napisanie studiów o charakterze syntetycznym (np. podejmujących analizę paradygmatu translacyjnego w reportażu, problemu uniwersalizmu i relatywizmu kulturowego czy wpływu filtra afektywnego na reprezentację opisywanej kultury), jak i przeprowadzenie analiz reportażu ujawniających szczególnie kulturoznawczy idiom danego reportera. Pozwalały na to zbliżenia na pojedyncze, autorskie projekty wyróżniające się na szerokim tle dziennikarstwa literackiego o kulturowych ambicjach (np. pisarstwo L. Ostałowskiej, A. Kuźniak, W. Góreckiego czy M. Marczewskiego). Tak zakrojone badania wiązały się z nowatorskim w polskim literaturoznawstwie odczytaniem reportażu literackiego opisującego inne kultury w perspektywie pytania o istotne tendencje tekstowego mediatyzowania przebiegu interkulturowych spotkań reporterów (J. Bolten, A. Hejmej, D.-H. Pageaux).

Krótko wskażę także pozostałe założenia projektu. W prezentowanym cyklu może zwracać uwagę dużą różnorodność tematyczna i regionalna analizowanych reprezentacji. Zakładałam jednak, że skupienie na jednym regionie nie pozwoli udzielić odpowiedzi na pytanie o formy reprezentacji wiedzy o Innym w literaturze reportażowej, gdyż fałszywie zakładałoby jednorodność punktu odniesienia (np. reportaże „o Afryce”). Niewielki dystans czasowy między analizą a datą wydania wielu omawianych w projekcie utworów także wskazywał na ryzykowność ujęć monograficznych.

Osobnym, istotnym założeniem projektu, było przybliżenie reporterskich narracji autorstwa mężczyzn i kobiet, by w ten sposób ujawnić ważność nie tylko aktywności dziennikarzy, ale także istotne miejsce dziennikarek w tworzeniu reporterskiego *pisania kultur*. Wreszcie, założyłam pierwszoplanowość analiz skupionych na polskim reportażu literackim, jednak jako istotne tło, także w perspektywie komparatystycznego ujęcia, opisywałam wybrane projekty zagranicznego reportażu literackiego (m.in. J. Hazfeld, K.-M. Gauss, S. Aleksijewicz).

Analizując szczegółowe osiągnięcia cyklu omawianych tu publikacji, podkreślić trzeba, że proponowane ujęcie wpisuje się w tradycję polskich badań nad twórczością reportażową. Wypracowana przeze mnie perspektywa opisu gatunku wiele zawdzięcza pracom U. Glensk, B. Nowackiej, B. Darskiej, J. Jeziorskiej-Haładyj, K. Wolnego-Zmorzyńskiego, P. Zajasa i Z. Ziątka, by wymienić tylko wybranych badaczy, którzy w ostatnich latach przyczynili się do dynamicznego rozwoju polskich badań nad reportażem. Szczególnie bliskie jest mi także czytanie reportażu w perspektywie komparatystyki kulturowej, które zaproponował na polskim gruncie Andrzej Hejmej. Badacz podkreśla bowiem nomadyczny charakter dyscypliny, w której trudno o ustalenie zakresu badań i ogólnych formuł badawczych, sprawdzają się tu bowiem najlepiej reguły indywidualne i jednorazowo zakreślana perspektywa zależna od interpretowanego tekstu (*Komparatystyka. Studia literackie - studia kulturowe*, Kraków 2013, s. 17).

Obecne w projekcie pojęcie „reprezentacji” rozumiem z jednej strony jako referencjalne aspiracje autorów gatunku, zmierzających trwale do próby „opisu prawdy” lub – jak to nieco sceptyczniej ujmował późny Kapuściński – „próby zbliżenia się do prawdy”. W moich analizach nie dążę do odebrania gatunkowi możliwości stanowienia źródła wiedzy o rzeczywistości oraz realizacji obietnicy wpisanej w pakt referencjalny (P. Lejeune) zawierany między reporterem i jego czytelnikami. Stoję tu po stronie Pawła Zajasa, który krytycznie postrzega nadmierne eksperymentowanie z granicami między literaturą fikcyjną i niefikcyjną (*Jak świat prawdziwy stał się bajką*, Poznań 2011). Pytam jednak nie tylko o „rzeczywistość przedstawioną” w tekstach reportażowych, ale także o twórczy aspekt reprezentacji, drzemający w języku, zabiegach kompozycyjnych, montażowych i decyzjach związanych z selekcją i rozdzielaniem głosów świadków i *świadka świadków* (pojęcie A. Mach), którym staje się reporter-narrator. Uwzględniam tym samym konsekwencje zwrotu retorycznego w antropologii kulturowej, która od kilku dekad zajmuje się epistemologią różnorodnych kultur, jak i różnorodnością języków ich opisu (C. Geertz, J. Clifford, M. Mokrzan). Nie próbuję więc dowieść, za semiotyczną koncepcją reprezentacji Rolanda Barthesa, że rzeczywistość jest nieprzedstawialna, a opowiadamy nie o rzeczywistości, ale „zamiast rzeczywistości”. W proponowanej tu koncepcji reprezentacja jest nie tyle nieobecnością świata w tekście, ile formą jego nieuchronnego, permanentnego, dynamicznego

zapośredniczenia przez podmiot, właściwe jednostce sposoby rozumienia, wartości i modele wchodzenia w interakcję ze światem Innego. Frapujące wydawało mi się poszukiwanie obrazu danej kultury implikowanego przez ukształtowanie „tekstowego świata”, a także retoryczny i społeczny wpływ reprezentacji na odbiorcę. Tym samym bliski duktowi moich rozważań okazał się negocjacyjny model reprezentacji, rozumianej jako proces wymiany między odbiorcami i twórcami dzieł sztuki (S. Greenblatt, M. P. Markowski).

Przejdę teraz do omówienia szczegółowych wyników badań, które wyłaniają się z zaprezentowanego cyklu publikacji spiętych przedstawioną wyżej osią tematyczną.

Pierwsze cztery artykuły cyklu zaplanowałam jako studia, w których przewagę zyskuje perspektywa nomotetyczna, próbująca uchwycić wybrane nurty w rozwoju reportażu przełomu XX i XXI wieku. Mam tu na myśli teksty *Tłumaczenie kultur w tekstach reportażowych* (2012), *Kulturowa historia reportażu. Od uniwersalizmu do relatywizmu kulturowego?* (2015), *Afekty i emocje w reportażu literackim. Perspektywa genologiczna i antropologiczna* (2015) oraz *Geograficzne kontinuum reprezentacji. Kaukaz Wojciecha Góreckiego* (2017).

W pierwszym z wymienionych artykułów interesowało mnie wyjaśnianie kultury Innego poprzez użycie strategii translacji. Przywołuję w tym celu kontekst antropologii, w której obecne jest pojęcie tłumaczenia kultur (E. Evans-Pritchard, P. Rubel, A. Rosman). Następnie wyodrębniam różnorodne praktyki reporterskich prób wyjaśniania kultury Innego. Dostrzegam zmianę poetyk translacyjnych widoczną w tekstach reporterskich z lat 90. i początku XXI stulecia. Mam tu na myśli zarówno *Heban* Kapuścińskiego, jak i teksty kolejnego pokolenia (reprezentowanego np. przez M. Szczygła czy W. Jagielskiego). Wyraźnie widoczne jest tu odejście od europejskiego punktu odniesienia i wybór takich strategii jako kontekstualizacja, detaliczny opis czy porównania wewnątrz kulturowe.

Pytanie o ewolucję reportażowego opisu kultur patronowało także studium *Kulturowa historia reportażu. Od uniwersalizmu do relatywizmu kulturowego?*. Proponuję tu zastosowanie języka określającego pewne nurty w historii antropologii kulturowej dla wyodrębnienia dwóch poetyk opisu kultury w reportażu. Inspiracją dla tak pomyślanych badań była kategoria etnopoetyki (zaproponowana na polskim

gruncie przez E. Prokop-Janiec) oraz koncepcja B. McGrane'a, który w rozprawie *Beyond Anthropology. Society and the Other* zaproponował pojęcia „paradygmat kosmograficzny” (wpisywanie obcości w pewną wizję ładu *uniwersum*) i „paradygmat relatywistyczny” (związany z opisem skoncentrowanym na „lokalnych” pojęciach i wzorach kultury, typowym dla szkoły F. Boasa). W artykule interesowało mnie szczególnie zjawisko stopniowego zanikania narracji uniwersalizujących na rzecz relatywistycznej perspektywy opisu kultur. Wiąże się to zarówno ze zmianą w sposobie postrzegania Innego oraz dostrojeniem do owej zmiany konwencji opisu Innego (teza A. Fiuta). Dodać jednak trzeba, że stopniowe przechodzenie od uniwersalistycznej tendencji w opisie innych kultur do perspektywy relatywistycznej nie jest w pełni konsekwentne, uproszczeniem byłoby także dostrzegać wyrazistą dwufazowość występowania w historii reprezentacji Innego najpierw jednej, a potem drugiej strategii. Dowodzą tego analizy tekstów literackich sięgających do tradycji użycia tych poetyk (M. Wańkiewicz, R. Kapuściński, J. J. Szczepański), nade wszystko jednak – interpretacje tekstów współczesnych (W. Dalrymple, J. Hatzfeld, W. Tochman, W. Górecki czy W. Szablowski).

Kolejnym z tej serii tekstów jest studium *Afekty i emocje w reportażu literackim. Perspektywa genologiczna i antropologiczna*. Proponowane ujęcie zagadnienia wywodzi się z przekonania, iż każda reprezentacja jest medium uwarunkowanym wrażliwością podmiotu (R. Nycz). Także badania kognitywistów (np. J. Prinza) skłaniają do tego, by w emocji widzieć rodzaj reprezentacji stanu umysłu i reakcji człowieka na środowisko. Reakcja ta jest tym intensywniejsza, im wyraźniej jawi się poznającemu kulturowa różnica. Dlatego emocje określa się także jako „ucieleśnione oceny”, „ograniczone w czasie zdarzenie, które zachodzi w umyśle”, podkreślając ich samowrotną, a zarazem poznawczą funkcję, która służy redefinicji doświadczeń kulturowych (B. Massumi, L. Nader). Uświadamia to konieczność badań nad frapującą koegzystencją wektorów subiektywności i obiektywności, które zdają się „rozsadzać” reportaż, kierując go niejako w przeciwstawne strony, a zarazem wzmacniając jego siłę oddziaływania na odbiorcę (P. Fruss). Na tym tle jako trudne wyzwanie współczesnego reportażu jawi się łączenie przez reporterów antropologicznego punktu widzenia (M. Czermińska) z dążeniem do perswazyjności, silnej retoryczności tekstu, wzmacnianej nierzadko jego wizualnością

(rola fotografii). Napięcia, które rodzą się na styku tych różnorodnych strategii opisu Innego ujawnia wieńcząca publikację interpretacja reportażu *Eli, Eli* W. Tochmana.

Ostatnim z tego bloku tekstów jest artykuł *Geograficzne kontinuum reprezentacji. Kaukaz Wojciecha Góreckiego*. Studium to łączy perspektywę teoretyczną i interpretacyjną. Analizowane reportaże są egzemplifikacją wyboru poetyki cyklu, którą proponuję określić terminem *geograficzne kontinuum reprezentacji*. Opisuje on sytuację narracyjną wynikającą z długotrwałego związania reportera z wybranym krajem, regionem lub kontynentem. Podkreślić przy tym trzeba, że terminu *kontinuum* używam tu w trybie metaforycznym, gdyż ścisła definicja tego pojęcia oznacza „ciągły, uporządkowany zbiór nieskończonej liczby elementów przechodzących płynnie jeden w drugi” (W. Kopaliński). W przypadku trzyczęściowego cyklu książek reporterskich Wojciecha Góreckiego wyraźnie widoczna jest ciągłość w podejmowaniu tematu. Równie ważna staje się jednak także struktura wewnętrzna tych utworów związana z konstrukcją linii czasu zdarzeń i czasu narracji. Dominuje bowiem w prozie Góreckiego sposób relacjonowania oparty na strategii niania kaukaskich doświadczeń i lektur w gęsty nurt obserwacji, opinii i interpretacji, tworzący typowe dla kontinuum wrażenie obcowania z nieskończoną ilością elementów (zapiski rozmów, obserwacji, mnogość cytatów). Interpretacja kaukaskiego tryptyku Góreckiego ujawnia możliwe implikacje płynące z cyklicznego sprofilowania reporterskich zainteresowań (widocznego np. także w pisarstwie R. Kapuścińskiego, J. Hatzfelda, A. Politkowskiej, P. Smoleńskiego, M. Szczygła czy W. Jagielskiego). Geograficzne kontinuum reprezentacji wydaje się umożliwiać naszkicowanie linii ewolucji poetyki kulturowej danego autora, a tym samym pozwala badać procesualność wpisane w tekst projektu tożsamościowego.

Osobny wątek badań nad reprezentacjami Innego w reportażu stanowią komparatystyczne analizy dwóch regionów. Mam tu na myśli publikacje *Obraz kobiety rwandyjskiej we współczesnej literaturze reportażowej. Kapuściński, Hatzfeld, Tochman* oraz napisany wraz z prof. Ewą Nawrocką artykuł *Odessa okiem bliskiego i dalekiego przybysza. Dwa obrazy miasta w tomie „Odessa transfer”*. Studium poświęcone Rwandzie koncentrowało się na obrazie kobiety. Istotne znaczenie ma tu kontekst ludobójstwa i szczególnego charakteru kobiecej traumy, nad którą pochylają się dziennikarze (J. Hatzfeld, W. Tochman). Tłem dla rozbudowanych narracji empatycznych w *Strategii antylop* i *Dzisiaj narysujemy śmierć*, staje się

eksponujący perspektywę socjologiczną tekst R. Kapuścińskiego *Wykład o Ruandzie*. W analizie zwracam uwagę na wyjątkowo świadome, nieobecne wcześniej eksponowanie roli kobiecego świadectwa w reportażach Hatzfelda i Tochmana, którzy czynią Rwandyjki swoimi przewodniczkami, docierają do reprezentantek różnych profesji. Dla Tochmana kluczowe są psychosomatyczne konsekwencje traumy ludobójstwa, dla Hatzfelda – konsekwencje moralne, eksponuje bowiem wątek możliwości przebaczenia doznanej krzywdy. Warto też zwrócić uwagę na inną istotną różnicę – Tochman rozmawia głównie w kobietami Tutsi, Hatzfeldowi udaje się dotrzeć także do relacji kobiet Hutu.

Także studium *Odessa okiem bliskiego i dalekiego przybysza* zakłada konfrontację dwóch różnych perspektyw widzenia tego samego miejsca. Wraz Ewą Nawrocką badamy reprezentację Odessy w tekście mołdawskiej pisarki Nicolety Esinencu i austriackiego dziennikarza Karla-Markusa Gausa. Esinencu traktuje Odessę jako przestrzeń ujawniającą zmianę historyczną, społeczną i ekonomiczną po upadku ZSRR. Konfrontuje idealistyczny obraz nadmorskiego miasta z czasów dzieciństwa (wakacje w sąsiedniej republice radzieckiej) i współczesność budzącą lęk i dystans. Widzenie Gausa jest odmienne – jego pobyt w Odessie jest kilkudniowy, poprzedzony licznymi lekturami. Miasto interesuje go jako zapis historii zamieszkujących je przez wieki mniejszości narodowych. Jego widzenie zmierza do opisu w trybie poetyki tekstowego pasażu (K. Szalewska). Przechadzając się po mieście czyta architekturę, ale także rozmawia z mieszkańcami. Patrzy na miasto okiem socjologa, a lokalny rynek (Priwoz) każe mu postawić tezę o prowincjonalizacji Europy w tej części świata (D. Chakrabarty). Zestawienie ujawnia radykalną różnicę reprezentacji tego samego miejsca, odmiennosc języków, aksjologii i diagnoz społecznych. Z drugiej strony lektura obu tekstów uruchamia w recepcji wrażenie wieloperspektywicznego odbioru sytuacji regionu, spojrzenia nie przeczą sobie, lecz wzajemnie się uzupełniają.

Wyjątkowe miejsce na mapie kulturowych poetyk współczesnego reportażu zajmuje Lidia Ostałowska, której pisarstwo niejako zaprowadziło mnie do szerszego tematu reprezentacji kultury romskiej w reportażu literackim. Na ten wątek składają się trzy artykuły – dwa poświęcone reportażom Ostałowskiej z tomu *Cygan to Cygan* oraz jeden stanowiący studium utworu *Papusza* Angeliki Kuźniak.

Trwała obecność reprezentacji kultury romskiej w twórczości reportażowej Ostałowskiej jest przykładem dążenia do specjalizacji w opisie Innego. W artykule *Reprezentacja etnograficzna w perspektywie postzależnościowej. „Cygan to Cygan” Lidii Ostałowskiej* umieszczam teksty reporterki w kontekście problematyki postzależnościowej, ponieważ kluczem do zrozumienia współczesnej kondycji Romów jest ich doświadczenie Zagłady, iście kolonialne podporządkowanie (nakaz osiedlenia) w krajach komunistycznych, a także ekonomiczna marginalizacja pod wpływem transformacji ustrojowej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na przełomie lat 80. i 90. Ostałowska przekracza wąskie ramy tradycyjnego obrazowania Romów, które Wim Willems określił formułą „paper Gypsies”. Tekstowy byt mają bowiem dominujące na kartach literatury figury: Cygana wielkiego tułacza, romantycznego outsidera, społecznego wyrzutka. Autorka *Cygan to Cygan*, podróżując do Romów w różnych regionach Europy, ujawnia zróżnicowanie tej grupy etnicznej. Wybór strategii narracyjnej, w której zdecydowanie dominuje szczegółowa deskrypcja historii i kultur różnych romskich społeczności, oddawanie głosu Romom (narracja wewnątrz kulturowa) oraz redukcja głosu reporterki, ma głęboko antyorientalistyczną motywację. Stanowisko autorki można jednak implikować ze sposobu rozdzielania głosów. W analizie zwracam także uwagę na problem unifikującej roli fotograficznych reprezentacji Romów w reportażach.

Kontynuację badań nad obrazem Romów w omawianym tomie reportażu stanowi tekst *Z góry na pewno nie widać cierpienia. Romskie społeczności w Europie w reportażach „Cygan to Cygan” Lidii Ostałowskiej*. W szkicu interesuje mnie pewne zagadnienie szczegółowe, które nie było przedmiotem wcześniejszej analizy – obecny w większości reportażu wątek gettoizacji Romów w różnych przestrzeniach Europy. O ile w poprzednim artykule skupiam się na reportażach *Limalo* oraz *W czarnym wąwozie*, w tekście o gettach romskich przybliżam obraz Romów mieszkających w Macedonii i Albanii (*Ederlezi*), ich sytuację w Bułgarii (*Karcer*) oraz w Słowacji i Czechach (*Sen do obiadu, zabawa do rana*). Analizując poetykę Ostałowskiej, zwracam tym razem uwagę na rolę monologów wewnętrznych bohaterów, dążenie do ujawniania świata wartości Romów, pracę metodą imersji. Istotna jest także widoczna w montażu cytatów postawa reporterki, która jawi się z jednej strony jako wytrwała przeciwniczka stereotypów, z drugiej – nie kryje pewnej

bezradności w obliczu dokumentowanych na kartach reportażu konfliktów międzykulturowych.

Zupełnie inny pomysł na opowieść o Romach proponuje polska reporterka, Angelika Kuźniak (***Reportaż jako medium pamięci Innego. „Papusza” Angeliki Kuźniak***). W reportażu *Papusza* decyduje się los romskiej poetki uczynić medium opowieści o jej społeczności. Papusza staje się tu postacią-przewodnikiem, dzięki któremu czytelnik niejako oprowadzany jest – kadr po kadrze – po historii polskich Romów, zapoznawany z ich najważniejszymi obyczajami. Opisy zdarzeń z życia Papuszy mają tu bowiem wyraźnie antropologiczny charakter, służą zrozumieniu romskich rytuałów (narodziny, zaślubiny, role społeczne w rodzinie, śmierć i pogrzeb). Ze względu na przekonanie o odchodzeniu w przeszłość bogactwa kulturowego społeczności, reportaż staje się tu rodzajem *pisania pamięci* (M. Fischer) stanowiącego istotny składnik *pisania kultury* (J. Clifford). W technice montażu źródeł Kuźniak – podobnie jak Ostalowska – dąży do eksponowania głosu Romów, do redukcji porównań, komentarza czy perspektywy uogólniającej. Nieco utopijną tendencją do całkowitego zawieszenia perspektywy zewnętrznej oraz skupienie na naśladowaniu romskiego języka, doświadczenia czasu czy sposobów percepcji proponuję w artykule określić terminem *etnograficzne mimesis*. W analizie ujawniam paradoksy wpisane w tę strategię.

Analiza *Papuszy* wiązała się z decyzją, by zestawzić z tym utworem inną reportażową biografię pióra Kuźniak, w celu ujawnienia trwałej interkulturowej motywacji wpisanej w jej pisarstwo. W artykule ***Reportaż jako kulturowa mediacja. „Marlene” Angeliki Kuźniak*** dowodzę, że także obraz głównej bohaterki tego tekstu – słynnej niemieckiej artystki – wpisuje się w dążenie reporterki do złagodzenia silnych stereotypów polskiego czytelnika. Motywację tę nazywam koncyliacyjną intencją i wpisuję w koncepcję reportażu jako międzykulturowej mediacji proponowaną przez Daniela-Henri Pageaux. W artykule analizuję kontrast między obrazem głównej bohaterki (niemiecka artystka) i jej narodu. Zauważam, że Kuźniak wybiera z biografii Dietrich te fakty, które podkreślają jej antynazistowską postawę oraz poczucie winy wobec Polaków. Równoległe reporterka buduje jednak także opowieść o trwałej niechęci Niemców do aktorki, przytacza liczne wypowiedzi składające się na wrażenie niezmienności niemieckiego zniewolenia umysłów. Tym samym tekst jawi się jako ambiwalentna forma mediacji, gdyż z jednej strony

negocjuje stereotyp Niemca-wroga i agresora, z drugiej – zdaje się go potwierdzać. Obecna jest tu bowiem próba etnograficznej syntezy zbudowana na kilkudziesięciu wypowiedziach Niemców, które tworzą monolityczny, jednostronny obraz narodu. Można zakładać, że koncyliacyjna intencja reporterki została zredukowana przez sposób wyboru dokumentacji cytowanej w reportażu.

Bodaj w najdalszą tekstową podróż zabiera nas Mateusz Marczewski w reportażu *Niewidzialni*. Podjęcie analizy obrazu Aborygenów w tym utworze motywowane było przekonaniem o wyjątkowej poetyce kulturowej zaproponowanej w tym tekście. Wydaje się, że jest to jeden z najbardziej poetyckich reportaży ostatniej dekady, łączący oryginalną, wizyjną interpretację świata kultury Innego z rzetelną informacją historyczną i antropologiczną. W studium ***Przekraczanie europocentryzmu. Wykluczenie etniczne Aborygenów w „Niewidzialnych”*** - wykluczenie wyeksponowane w tytule związane jest z diagnozą, która motywuje podróż i narrację Marczewskiego. Jego proza afirmująca przemijające bogactwo kulturowe Aborygenów, równoległe stanowi przeniknięty wyjątkową postkolonialną wrażliwością protest przeciwko europejskiemu panowaniu nad ziemią i kulturą, która została fałszywie określona przez kolonizatorów jako *terra nullius*. Postawa narratora przeniknięta jest pokorą, widoczną między innymi w figurze Aborygenów-*niewidzialnych*, których nie udało się do końca poznać i zrozumieć. Te cechy podmiotu poznającego Innego Cynthia Cohen uznaje za istotne komponenty tzw. poetyki pojednania (*poetics of reconciliation*), która pozwala dostrzec w projekcie Marczewskiego intencję odrzucenia tradycji europocentryzmu.

Cykl publikacji spiętych klamrą tematyczną *Reprezentacje Innego w reportażu literackim przełomu XX i XXI wieku* zamyka szkic poświęcony twórczości pierwszej reporterki-noblistki. Uznałam, że Nobel dla Aleksijewicz, to moment znaczący w historii gatunku, związany ze zwróceniem uwagi czytelników na szczególną, monologową formę reportażu białoruskiej dziennikarki, używaną także w opisie Innego. Szeroka, międzynarodowa recepcja tego pisarstwa skłaniała do podjęcia analizy, która przybrała postać artykułu ***Monologowa forma reportażowa Swietlany Aleksijewicz. Reprezentacja bliskiego Innego w „Czasach secondhand”***. Wiodącym tematem rozważań czynię tu sposób obrazowania ludzi sowieckich w *Czasach secondhand*. Omawiam kategorię „bliskich Innych” (P. Czaplński), którym są dla reporterki Rosjanie – najważniejsi świadkowie portretowani w zbiorze. Szczególną

uwagę poświęcam roli estetyki spontaniczności (M. Czerwińska) oraz dominacji monologu jako formy podawczej tej prozy. Na wachlarz istotnych rozwiązań formalnych składają się tu także techniki polifonizacji (w Bachtinowskim rozumieniu tego pojęcia). W artykule zaproponowałam hipotezę, iż nadrzędną motywacją takiego ukształtowania narracji jest dążenie do upodmiotowienia bohaterów, wcześniej reifikowanych w projekcie *homo sovieticus*. Tym samym techniki reportażowe mają charakter sprawczy, autorka pośrednio angażuje się w przemianę świadomości świadków, skłaniając ich do wyrażenia własnego stanowiska. Reportaż staje się w ujęciu Aleksijewicz gatunkiem odsłaniającym swoją performatywną, a zarazem swoiście terapeutyczną funkcję. Obraz Innego w tekście jawi się jako tożsamość w procesie, co pozwala mówić o antyorientalistycznej pozycji narratora w dziele. Nie blokuje to jednak inkrustowania narracji tropami wyrażającymi dystans autorki do wybranych zachowań i sposobów myślenia. Wyraża go szeroka paleta ironicznych tonów, które da się słyszeć w tytułach całego utworu oraz jego poszczególnych rozdziałów.

Wykorzystanie wyników badań

Od początku prowadzonych przeze mnie badań miałam zaszczyt współpracować z gronem naukowców i animatorów kultury, którzy spotykali się w Nadbałtyckim Centrum Kultury w ramach kolejnych odsłon cyku *Festiwal Kultur Świata. Okno na świat*. Spotkania te ujawniały duże społeczne zapotrzebowanie na profesjonalną refleksję związaną z możliwościami poznania różnych regionów świata, ich mieszkańców i tworzonych przez nich kultur (od Afryki, przez Kaukaz, po kulturę romską). Nietrudno zauważyć, że część z moich badań toczyła się niejako równolegle do tych projektów a w trybie ich realizacji dochodziło zarówno do wymiany wiedzy między reprezentantami różnych środowisk i dyscyplin, jak i do pogłębiania rozumienia podjętej problematyki badawczej. Można rzec, że było to praktykowanie transdyscyplinarności, która, jak wspomniałam, stanowiła początkową inspirację projektu badawczego.

Wielokrotnie służyłam też swoją wiedzą w czasie spotkań autorskich z reporterami i czytelnikami, w czasie lekcji teatralnych czy spotkań z młodzieżą szkolną i nauczycielami języka polskiego. Przebieg tych wspólnych rozmów o współczesnym reportażu literackim uświadamia jego ważność w horyzoncie

czytelniczych zainteresowań jak i rolę, którą ma do spełnienia badacz, komplikujący wiarę w neutralny, niczym niezapośredniczony opis kulturowy. Narastający lęk przed Innym związany ze zjawiskiem masowej migracji do Europy uchodźców z Afryki i z ogarniętej wojną Syrii, dawał mi także poczucie szczególnej roli reportażu literackiego czytanego w perspektywie kulturowej mediacji. Większość analizowanych w cyklu publikacji tekstów ma taki potencjał, dlatego wybór prezentowanych tu artykułów ukaże się w formie książkowej, opatrzonej tytułem *Reportaż interkulturowy na przełomie XX i XXI wieku* (Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego).

Jednym z wyników zarysowanych tu badań jest jednak także świadomość obszarów, które wymagają dalszych eksploracji. Jako osobny dukt, czekający na opracowanie, które planuję w kolejnych latach, wyłania się nurt reportażu, który nie tyle świadczy o próbie porozumienia interkulturowego, ile – wręcz przeciwnie – odrzuca tę tradycję, wybierając krytyczny model opisu Innego. W światowym reportażu znamionuje tę postawę m.in. twórczość reporterska Åsne Seirestad (zwłaszcza jej *Księgarz z Kabulu*), a w Polsce np. książka reporterska Piotra Ibrahima Kalwasa (*Egipt. Halaam, halal*), w której przenika się interkulturowa pasja spotkania ze światem islamu (aż po konwersję autora) z ostrą krytyką jego radykalnych odłamów i wybranych praktyk kulturowych. Uświadamia to więc, że moje rozważania zaprezentowane w cyklu publikacji dotyczyły kilkunastu wysp na rozległym archipelagu reportażu o Innym ostatniego ćwierćwiecza. Mam jednak nadzieję, że pozwalają także na projektowanie kolejnych wypraw badawczych poświęconych reporterskiemu *pisaniu kultur*.

V. Osiągnięcie dodatkowe

Na moje osiągnięcie dodatkowe przypadające na okres gromadzenia dorobku habilitacyjnego składają się prace redakcyjne, publikacje związane z literaturą niefikcyjną, blok artykułów wpisujących się w komparatystykę interdyscyplinarną oraz prace związane z interpretacją ważnych tekstów literatury polskiej XX wieku.

W czasie ostatniej dekady redakcją naukową objęłam sześć projektów naukowych. Dwie pozycje – *Spotkanie w twórczości Ryszarda Kapuścińskiego* (Gdańsk 2009) i *Afryka w literaturze* (Gdańsk 2010) to efekt mojej współpracy z Nadbałtyckim Centrum Kultury w ramach interdyscyplinarnych projektów naukowych proponujących postkolonialną lekturę twórczości Ryszarda Kapuścińskiego oraz

tekstów literackich poświęconych Afryce. Z kolei tom *Chopinowskie rezonanse. Refleksje interdyscyplinarne* (Gdańsk 2012) gromadzi artykuły poświęcone recepcji biografii i twórczości Fryderyka Chopina. Jego publikację poprzedziła sesja naukowa, która pozwoliła na twórczą interakcję debiutujących w tomie studentów i doktorantów oraz uznanych badaczy zagadnienia (z prof. A. Chęcką-Gotkowicz na czele). Kolejna z książek – tym razem pod moją współredakcją – to tom jubileuszowy dedykowany prof. Ewie Nawrockiej (*Szekspir, Słowacki, gdańskie okolice*, Gdańsk 2014). Odzwierciedla on szerokie zainteresowania jubilatki i gromadzi artykuły oscylujące wokół jej biografii naukowej.

Kolejnym przedsięwzięciem był mój udział w zespole redagującym tom *Białe maski/szare twarze: ciało, pamięć, performatywność w perspektywie postzależnościowej* (Kraków 2015). Zbiór wpisywał się w serię publikacji Centrum Badań Dyskursów Postzależnościowych wydawaną przez Universitas. W wypracowanej przez nasz zespół koncepcji monografii zgromadziliśmy artykuły poświęcone problematyce somatycznego doświadczenia opresji wojennej i powojennej, literackiemu obrazowi doświadczenia migracji. Znalazły się tu także studia nad polską literaturą czytaną z perspektywy studiów postkolonialnych.

Osobnym redakcyjnym przedsięwzięciem autorskim było zaproponowanie koncepcji obszernego numeru tematycznego czasopisma „Jednak Książki” poświęconego kategorii „pogranicza” i jej roli w lekturze reportażu literackiego. W efekcie tego projektu naukowego powstał numer gromadzący studia uznanych badaczy literatury reportażowej (m.in. U. Glensk, J. Jeziorskiej-Haładyj, B. Nowackiej, E. Pogonowskiej).

Artykuły naukowe opublikowane po doktoracie, wpisują się w najważniejsze pola moich zainteresowań związanych z literaturą niefikcjonalną. Dowodzi tego cykl szkiców poświęconych twórczości Andrzeja Stasiuka czy Wojciecha Jagielskiego, a także artykuł o charakterze teoretycznoliterackim - *Interpretacja literatury niefikcjonalnej (na przykładzie reportażu)*.

Kilka tekstów składa się na ważny w moim dorobku nurt związany z upowszechnianiem prowadzonych badań na arenie międzynarodowej. Są to publikacje nawiązujące do moich badań nad twórczością Ryszarda Kapuścińskiego, zawierające jednak wątki zupełnie nowe – związane z tworzeniem nowych ujęć interpretacyjnych

oraz koniecznością uwzględnienia światowej recepcji dzieła Kapuścińskiego. Szczególne miejsce w tym dziale publikacji zajmują studia: *Travel Book as a Form of an Intercultural Dialogue. Imperium by Ryszard Kapuściński*, w: *Metamorphoses of Travel Writing. Across Theories, Genres, Centuries and Literary Traditions* (wydane przez Cambridge Scholars Publishing w 2010 r.), *Narrative Strategies in Ryszard Kapuściński's Reportages* ("Forum for World Literature Studies", 2014) oraz *The Hermeneutic Relation between Reporter and Ancient Historian in Ryszard Kapuściński's "Travels with Herodotus"* opublikowane w 2015 r. w "Literary Journalism Studies", amerykańskim kwartalniku z listy Web of Science Core Collection.

Na kolejny dział publikacji składają się moje zainteresowania korespondencją sztuk, wpisujące się w nurt studiów o charakterze komparatystycznym. Z tego bloku zagadnień pochodzi krytyczna analiza narracji na temat muzyki Chopina sytuującej niesłusznie jego utwory w kręgu muzyki programowej. Osobny wątek stanowią artykuły opublikowane w efekcie udziału w dużym ogólnopolskim projekcie naukowym *Sensualność w literaturze i kulturze polskiej*. Zaproponowałam tu trzy nowatorskie ujęcia twórczości Ryszarda Kapuścińskiego, podejmując wątek obecności ekfraz w jego pisarstwie.

W ten nurt wpisuje się także anglojęzyczna publikacja związana z analizą zwrotu kulturowego w polskim literaturoznawstwie, która ukazała się w tomie *Translation im Spannungsfeld der cultural turns / Translation Among Cultural Turns* wydanym w 2013 roku przez Peter Lang.

Osobny wątek badań stanowią szkice interpretacyjne prozy fikcjonalnej i poezji. Mam tu na myśli artykuły poświęcone „Wyprawie do Ziemi Moryja” Karola Ludwika Konińskiego oraz poezji Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego. Obie publikacje wpisują się w nurt moich zainteresowań komparatystycznych, gdyż ważnym kontekstem dla pierwszej jest teologia, a interpretacji Gałczyńskiego towarzyszy analiza brzmieniowości i „muzyczności” jego liryki.

Dorobek sumaryczny składający się na moją działalność naukową to: 1 monografia autorska, 34 artykuły naukowe (4 opublikowane przed doktoratem, 30 – po doktoracie) 6 opracowań zbiorowych pod moją redakcją lub współredakcją, udział z referatem w 28 konferencjach (w tym w 11 konferencjach międzynarodowych).

Zasiadam w gronie redakcyjnym jednego czasopisma („Jednak Książki”). Jestem recenzentem dwóch czasopism punktowanych („Afryka” oraz „Zagadnienia Rodzajów Literackich”). Szczegółową listę publikacji i konferencji zawiera załącznik „Wykaz opublikowanych prac naukowych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy międzynarodowej i popularyzacji nauki”.

Kierowanie międzynarodowymi i krajowymi projektami badawczymi oraz udział w takich projektach

W latach 2009-2017 brałam udział w 5 grantach krajowych. W dwóch z nich byłam kierownikiem (granty dziekana Wydziału Filologicznego, tytuł projektu: *Poetyka kulturowa reportażu*). W trzech byłam uczestnikiem (grant *Sensualność w literaturze polskiej; Projekt IQ. W trosce o jakość w ilości – program interdyscyplinarnego wspierania studenta filologii obcej w oparciu o metodę tutoringową* oraz *Performanse pamięci: strategie testimonialne, rekonstrukcyjne i kontrfaktyczne w literaturze i sztukach performatywnych XX i XXI wieku*).

Dorobek dydaktyczny, popularyzatorski oraz współpraca międzynarodowa

W czasie zatrudnienia w IFP Uniwersytetu Gdańskiego stworzyłam koncepcję 4 kursów przedmiotowych w ramach studiów licencjackich i magisterskich (m.in. autorski program nauczania przedmiotów „Klasyki dziennikarstwa”, „Komparatystyka”, „Literatura niefikcyjna” oraz wykładu wydziałowego „Reporterskie podróże do kulturowej Inności”). Wypromowałam 8 prac licencjackich, wielokrotnie recenzowałam prace licencjackie i magisterskie. Często pełniłam funkcję opiekuna naukowego najlepszych studentów Instytutu Filologii Polskiej UG, pomagając kilkunastu studentom przygotować ich prace do druku (por. „Wykaz”). Za najważniejszy projekt dydaktyczny uważam udział w szkoleniu tutora akademickiego zorganizowanym przez Collegium Wratislaviense oraz przeprowadzenie 5 indywidualnych kursów tutorskich w latach 2014-2017. Prowadziłam także warsztaty z twórczego pisania dla studentów IFP oraz brałam udział w pracach komisji rekrutacyjnej projektu „Zdolni z Pomorza”. Jestem promotorem pomocniczym

jednego doktoratu. Moja działalność dydaktyczna została uhonorowana Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2015 r.).

Dorobek popularyzatorski wiąże się z takimi projektami jak *Dialogi z tradycją* czy *Seminaria teoretycznoliterackie*, nade wszystko jednak z wieloletnią współpracą naukową z Nadbałtyckim Centrum Kultury, gdzie odbyło się szereg projektów naukowych i spotkań autorskich, które konsultowałam lub moderowałam. Szczegółową listę działań popularyzatorskich przedstawia „Wykaz”.

Na współpracę międzynarodową składają się: pełniona przeze mnie funkcja koordynatora programu Erasmus (2012-do dziś), organizacja w Uniwersytecie Gdańskim wykładów pracowników naukowych uczelni zagranicznych (Słowenia, Węgry, Czechy, Niemcy); dwukrotny udział w komitetach organizacyjnych międzynarodowych konferencji naukowych; udział w charakterze członka w międzynarodowym stowarzyszeniu badaczy literackiego dziennikarstwa (*International Assosiation for Literary Journalism Studies*). Dwukrotnie odbyłam także staże naukowe w takich ośrodkach jak Cambridge University (udział w wykładach i seminariach w charakterze wolnego słuchacza) oraz University College London (kwerenda w British Library oraz wygłoszenie seminarium w School of Slavonic and East European Studies, UCL). Szczegółową listę działań w tym zakresie dokumentuje „Wykaz”.

Magdalena Horodecka